

12 NYHETER

JULAFTEN: I Spydeberg ble Den norske kirkes julegudstjeneste i 2020 holdt på Spydeberg stadion, hvor 200 deltagere ble plassert i hver sin kohort på kunsgressbanen.

Foto: Morten Marius Larsen

Mange lyspunkter fra kor

FORSKNING: Med kreativitet og godt smittevern fikk mange besøke kirka også i løpet av korona-julen – enten inne, ute eller på nett.

JØRGEN ANDRESEN OSBERG OG MARIT MJØLSNESET

jorgen.andresen.osberg@vl.no og marit.mjolsneset@vl.no

– Hva gjorde pandemien med folks kontakten med kirken i julen? Hvor mange oppsøkte en kirke sammenlignet med en vanlig jul?

Det var disse spørsmålene forsker Olaf Aagedal og kollegene ved Kifo (Institutt for kirke-, religions- og livssynsforskning) ønsket å finne svar på etter årets julefeiring. Forskerne har sett nærmere på hvordan koronapandemien påvirket kirkes plass i julefeiringen.

– Julen er vanligvis folkekirkenes største feiring. Det er den dagen i året da den største andelen av folket oppsøker kirken, sier Aagedal.

Kirkestatistikken for Den norske kirke viser at over en halv million mennesker, omkring ti prosent av befolkningen, gikk til gudstjeneste på julaften i 2019. I 2020 måtte kirkene tenke nytt.

– Det oppstod raskt nye ideer om hva kirken skulle tilby på julaften. Hvilke tilbud fikk størst oppslutning? Hvor mange oppsøkte en kirke fysisk, og hvor mange brukte digitale alternativer? Det var disse spørsmålene vi ville ha svar på, sier Kifo-forskeren.

Viktig digital gudstjeneste Kifos undersøkelse viser at det særlig er én annerledes måte å feire gudstjeneste på som har blitt ekstra viktig under pandemien:

– Ikke uventet tyder tallene på at den digitale formen for julaftengudstjeneste ble viktigere

KIFOS SPØRREUNDERSØKELSE

◊ Kifo (institutt for kirke-, religions- og livssynsforskning) har gjennomført to undersøkelser, en «førjuls»-survey i desember 2020 og en oppfølgingssurvey etter jul.

◊ Tallene er samlet inn gjennom telefonintervjuer levert av Norstat.

◊ Et tilfeldig og representativt utvalg på over 1000 personer har svart på begge undersøkelsene.

◊ Kifo har delt noen resultater med Vårt Land, men den endelige rapporten fra undersøkelsen har ikke blitt publisert ennå.

under koronaen sammenlignet med tidligere år, sier Aagedal.

Flere steder hadde strengere restriksjoner som følge av smitteøkning før jul. I disse områdene ble de digitale tilbudene helt avgjørende.

Mange så videoproduksjoner eller direktesendinger fra sin kirke, enten det var på Facebook, YouTube eller på kirkens nettsider. For andre ble TV-gudstjenesten et godt alternativ.

Tall fra NRK viser at julaftengudstjenesten på NRK1 ble sett av 336.000 seere i 2020. Det tilsvarer 48,4 prosent av alle TV-seerne den ettermiddagen. Sammenlignet med tallene fra 2019 utgjør dette en økning på 16 prosent.

Vanligst å besøke grav

I Kifos «etterjuls»-survey oppgir

KORONAJULEN: – Hva gjorde pandemien med folk sin kontakt med kirken i jula, spør kirkeforsker Olaf Aagedal. Det er et av spørsmålene KIFO har forsøkt å finne svar på.

Foto: Erlend Berge

10 prosent at de deltok på et fysisk arrangement i regi av kirken, enten gudstjenester inne

ona-julen

eller ute, åpen kirke, eller en form for julevandring.

29 prosent av de spurte sier at de fulgte en julegudstjeneste på TV eller på nett.

«Førjuls»-surveyen om forventninger til julen viste at 14 prosent av de spurte alltid går i kirken på julaften. 27 prosent oppgir at de er på julaftengudstjeneste bare av og til.

Vandringen til kirkebygget var likevel ikke den vanligste formen for julevandring på julaften.

– Våre resultater viser at halve befolkningen sier at de har vært på en grav og tent lys i løpet av jule- og nyttårshelga dette året, sier Aagedal.

– Det trenger ikke være på en gravplass ved en kirke, og det trenger ikke å ha skjedd på selve julekvelden, men de fleste steder i landet er kirkegården gravplassen og det er tradisjon å gjøre dette på selve julekvelden, legger forskeren til.

Kreative løsninger

Biskop Ingeborg Midttømme i Møre bispedømme så mange eksempler på kreative løsninger i løpet av julen.

– Mange av kirkenes våre ligger der hvor folk bodde før i tiden, ikke nødvendigvis der folk bor nå. Flere av de mindre menighetene kunne derfor invitere til julegudstjenester med et begrenset antall deltakere, sier biskopen.

I de mer urbane strøkene måtte menighetene finne andre løsninger. Noen steder hadde de åpen kirke, andre steder ble det satt opp julekrybber i eller utenfor kirken, og det ble arrangert julevandring og salmesang utendørs.

At kirkerommet var åpent på

ulike måter var veldig viktig for kirkens medlemmer. Biskopen kunne fortelle om en som og som derfor hadde vært gjennom et vanskelig år med restriksjoner og skuffelser.

– Det å få lov å komme inn i kirken på julaften, tenne et lys og høre organisten spille var faktisk det viktigste og fineste vedkommende hadde opplevd i 2020, forteller Midttømme.

Utenfor Molde domkirke kunne man lage «håpshjerter» som skulle få henge på det store juletreet i kirken. For domprostiet ble dette en ny måte å ivareta fellesskapsfølelsen på.

– Det var fint for menigheten å oppleve at kirken var der, så dem og ga dem rom til å formulere en bønn og et håp, sier Midttømme.

BISKOP I MØRE:
Ingeborg Midttømme

TALE: Tidligere president Donald Trump holdt søndag sin første tale siden han flyttet ut av Det hvite hus, til stor begeistring fra en fullsatt sal i Orlando.

Foto: John Raoux/AP/NTB

Trump hintet om at han kan stille igjen

KONSERVATIVE: Donald Trump holdt søndag sin første tale som eks-president søndag. Der gjentok han påstandene om at han vant presidentvalget.

– Hvem vet? Kanskje jeg bestemmer meg for å slå dem en tredje gang, sa Trump med henvisning til Demokratene i en tale til entusiastiske tilhengere på den årlige CPAC-konferansen i regi av American Conservative Union (ACU).

– Som dere vet, de tapte faktisk valget, sa han og repeterte som så mange ganger før at det var han som vant valget i fjor, noe som er tilbakevist av både rettsvesenet, republikanske valgansvarlige og hans egen administrasjon.

Over en time forsinket skred han inn på scenen i Orlando til langvarig applaus fra begeistrede tilhengere, og i halvannen time sablet han ned på Joe Bidens første måned som president, som han kalte en katastrofe, og skrot av hva han selv oppnådde i sine fire år som president.

– Tilbake til Det hvite hus

Han avsluttet talen med å love at han skal kjempe for at Republikanerne gjenerobrer både Senatet og Representantenes hus, og igjen hintet han om at han vil stille igjen.

– En republikansk president skal returnere til Det hvite hus, og jeg lurar på hvem det blir, jeg lurar på hvem det blir, sa han med et lurt smil til tordnende applaus.

Han tilbakeviste også ryktene om at han ville bryte ut og starte et nytt parti.

– Jeg starter ikke et nytt parti. Det er «fake news». Vi har et republikansk parti. Og det skal samles og bli sterkere enn noen gang før, sa han.

Talen er den første store offentlige opptreden til Trump siden han flyttet ut av Det hvite hus for seks uker siden.

I den tiden har han holdt en lav profil, blant annet fordi han har mistet tilgangen til Twitter og Facebook, men han har tatt imot en stadig strøm av lojale republikanere i sitt hjem i Mar-

a-Lago i Florida.

I startgropen

I Orlando gjentok han at hans bevegelse bare er i startgropen, og at den vil fortsette «sin fantastiske reise».

– Jeg står foran dere nå for å erklære at vår utrolige reise som vi startet sammen, er langt fra over, sa han, og salen svarte med taktfaste USA-rop.

Han insisterte på at partiet er samlet, men listet likevel opp hver eneste republikaner som stemte mot ham i riksstretssaken i Kongressen ved navn.

– Vi kan ikke ha ledere som er mer ivrige etter å fordømme sine medamerikanere enn å stå opp mot demokratene, mediene og radikalerne som vil gjøre USA til et sosialistisk land, sa han.

Langet ut mot Biden

Vanlig kutyme i USA er at en avgått president trekker seg tilbake og er forsiktig med kritikk av sin etterfølger, men Trump langet ut mot Biden.

– Ingen president i vår historie har hatt en dårligere første måned enn Joe Biden, sa han og brukte lang tid på å utbrodere at Biden har åpnet grensene for en flom av ulovlige innvandrere.

Få med munnbind

CPAC-konferansen ble i år holdt i Florida i stedet for Maryland på grunn av Marylands strengere regler for korona, og det var få tilhørere å se med munnbind i salen.

Selv om begeistringen var stor, og mange samlet seg om en gullstatue av Trump i foajeen, viste den årvisse meningsmålingen for konferansen at partiet er mer splittet enn det kan synes.

97 prosent sa de støttet Trumps jobb som president, men bare 68 prosent mente han burde stille igjen, og kun 55 prosent sa de ville stemme på ham i primærvalget. ©NTB